

Türk İstiklâl Marşı ile Kırgız İstiklâl Marşı'nın Karşılaştırmalı Analizi

Prof. Dr. Burul SAGINBAYEVA¹

ÖZET

Tarihte ilk millî marşlar Tanrı'ya adanmış ilahilerdir (örneğin, Hint şiirindeki Veddler). Daha sonra kurtuluş mücadelelerinde halka ilham vermek ve ulusal bilinci uyandırmak gibi amaçlar doğrultusunda millî marşlar ortaya çıkmıştır. Millî marşlar içeriğine ve müzikalitesine bağlı olarak didaktik ve/veya epik bir ırşarkı olarak kabul edilebilir. Tarihte, epik ve didaktik olarak karşımıza çıkan şiir ve besteler, halkların vatan için savaşa gitmesi, vatani koruması konusunda onlara ilham kaynağı olagelmıştır. Millî marşların öncelikli hedefi geniş halk kitleleri olduğu için genelde o ülke insanları tarafından tanınan, duyulduğunda çabucak anlaşılabilir simgeler kullanılır. Kullanılan motifler ile çağrı yapılmak istenen kavramlar arasında sıkı ilişki vardır. Kadim marşların genelde iddialı edebî metinler olduğu pek söylenemese de bu metinlerde sık sık simgeler kullanılmıştır. Genellikle doğa kaynaklı bu simgeler kendi halklarına hitap ederek onları etkilemek istemişlerdir. Marşlar, siyasî gelişmelere göre millî kahramanlardan coğrafyaya kadar, değişik unsurlardan millî orduya hatta önemli tarihî kişilik ve vakalara kadar pek çok konuyu ele alabilir. Günümüzde ise daha çok vatan sevgisini uyandırmak, aşlamak, canlandırmak ve yaşatmak için terennüm edilmektedir. Bir milletin tarihi, kültürü, psikolojisi ve dünya görüşü dil yoluyla öğrenilebilir. Halkın ürettiği eserler, dil yoluyla onları üreten insanların algılarını, dünya görüşlerini, çeşitli kavramlar hakkındaki kişisel veya toplumsal algılarını yansıtır. Bu tür eserlere Millî Marşlar da dahil edilebilir. Millî Marşların dilbilimsel araştırma nesnesi olarak bir sanat eseri kapsamında görülmesi gerektiğini vurgulamak gerekir. Çünkü millî marş içeriği ne olursa olsun halkın ruhunu, dünya görüşünü ve kültürünü yansıtan bir yapıya sahiptir. Çalışmamızda Millî Marşlarda geçen temel kavramlar, lingokültürel metotla incelenecektir. Bunun temel sebebi, kültürel kod anahtarları aracılığıyla etnokültürel yapıyı, insanın dünya algısını, millî özellikleri açıklamaktır. Aynı zamanda aralarındaki ortak anlamsal evrenselliği ve farkları tespit etmektir. Türk ve Kırgız Millî Marşları incelendiğinde göze çarpan ilk temel unsurlar şu şekilde sıralanabilir: *Vatanseverlik, Hürriyet, Dostluk ve Uyum, Bayrak, Tarih, Barış, Din/Maneviyat/Müslümanlık, Millet (Türk milleti, Kırgız Eli), Kahramanlık*. Bildirimizde Türk ve Kırgız millî marşlarının yanısıra Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan ve Türkmenistan millî marşlarının tahlili de yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Millî marşlar, Millet, Vatanseverlik, Hürriyet, Bayrak, Barış.

¹ Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek, Kırgızistan. burul.saginbayeva@manas.edu.kg, Tel.: +996558805580

GİRİŞ

Millî marşlar da bayrak ve dil gibi toplumların ve devletlerin temel unsurlarından biridir. Millî marşlar diğer işlevleri yanında kimlikleri yansıtırıcı özelliğe sahiptir.

Millî Marş kavramı Latince “Hymne” kavramına dayanır. “Hymne” törenlerde müzik eşliğinde söylenen, tanrıları veya kahramanları kutsayıcı övme ve yüceltme şarkıdır. Mısır, Yunan ve Roma kültürlerinde de yer almıştır. (Tepebaşılı, 2005: 384)

İhsan Kocaman millî marş kavramını “Tarihte, yürütücü, ileri götürücü kudretleriyle milletlere hız ve istikamet veren, büyük başarılar için ilham kaynağı olan bayrak, sancak, millî marş bugün de yeryüzünde önemi ve değeri gittikçe artan koruyucu, kurtarıcı birer yurt sembolü olarak belirlemektedir. Türk millî marşı Türkün yüksek şerefini terennüm eden istiklâl marşıdır. Millî marş ulus için yarının ifadesidir. Dün ve bugün ulusa hedef olmak zamanını geçirmişlerdir. Ulus millî marşı her söyleyişte kendisini bugünle yarın arasında, kurulmuş bir altın köprü üstünde hisseder.” (Kocaman, 1939: 4-15) şeklinde açıklar.

Türk ve Kırgız millî marşlarında bulunan temel kavramları şu şekilde sıralayabiliriz:

I. **Vatanseverlik.** Vatanseverlik kavramı, vatanseverlik, halk ve toprak sevgisi, vatan için özveri anlamını içerir.

İstiklâl Marşı'nın öne çıkan içerik unsurlarından biri Türk milletinin temel karakter özelliklerinden olan vatanseverlik ve vatan değeridir. Vatan değeri şiirde “vatan” ve “yurt” kelimeleriyle karşılanmaktadır. Vatan toprağı üstü kadar altıyla da kutsaldır. Kanlarıyla onu sulamış, canlarını onun uğruna seve seve vermiş milyonlarca “ata”, “şühedâ”nın şehitler mekanı yine vatanıdır. O kadar ki toprağı sıksan şehit fışkıracaktır. Şehitler vatan hür olduğu, vatanın mukaddesleri korunduğı müddetçe rahat ve huzur içinde uyuyabileceklerdir. Bu şuur Türk millî marşında şu şekilde terennüm edilir:

“Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır atanı

Verme dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.”

“Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?”

Şuheda fışkıracak toprağı sıksan şuheda

“Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,

“Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ”

Kırgız millî marşında ise bu değeri şu satırlar verir:

Ak möngülüü aska zoolor, talaalar,

Elibizdin canı menen barabar.

II. **Hürriyet.** Hürriyet, insanoğlunun aslî hedefidir. İstiklâl marşları, özgür ve bağımsız vatanımızın dünyadaki her şeyden daha değerli olduğunu ifade eder. Bu fikir, "Özgürlük bayrağı dalgalanıyor" şeklindeki satırlarıyla Kırgız millî marşında şöyle ifade edilir:

Algalay ber, kırgız el,

Azattıktın colunda.

Örkündöy ber, ösö ber,

Öz tagdırın kolunda.

Bu satırlar, "Her daim özgürlük yolunda ilerle ve bu zenginliği kaybetme" uyarı ve arzusunun ifadesidir.

Türk millî marşında;

Türk milletinin temel karakteristik özelliklerinin başında hürriyetseverlik gelir. Onun içindir ki Türk milleti tarih boyunca hep hür yaşamıştır ve hür yaşayacaktır. Üçüncü dördlüğün ilk mısraında yer alan "yaşadım" ve "yaşarım" fiilleri bilinçli olarak dili geçmiş zaman ve geniş zaman kiplerinde kullanılmıştır. Türk milleti hürriyet uğruna "kükremiş bir sel" gibi bütün bentleri, engelleri, zorlukları çiğneyip aşacak, dağları yırtacak, enginlere sığmayıp taşacaktır.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım

Hangi çalgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım

"Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;

Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Bu satırlarda vatan ve özgürlük için fedakarlık ve özgürlüğün daimi olması fikri sunulmaktadır.

III. **Dostluk ve uyum.** Dostluk ve uyum semantiği, dostluğun olduğu yerde her zaman uyum olduğunu ve uyumun olduğu yerde refah olduğunu belirtir. Yüzyıllardır bir arada yaşayan kardeş halkların dostluğu ve kardeş halkların birliği anlatılmaktadır. Bu durum Kırgız millî marşında;

*Bayırtadan bütökön münöz elime,
Dostoruna dayar dilin berüügö,
Bul intımak el birdiğın şiretip,
Beykuttuktu beret kırgız cerime satırlarıyla dile getirilir.*

Bu satırların ana fikri, dostluğu beslemek ve hepimizi geleceğe yönelik hedeflerimizi gerçekleştirmek için birlikte çalışmaya çağırır.

IV. **Bayrak.** Türk halklarının millî marşlarında bayrak, bağımsızlık sembolü; ay, güneş ve yıldızlar, bayrağın sembolü; toprak, vatan sembolü; ocak, yuva sembolü ve renkler, bayrağın sembolü olarak geçer: Kırgız millî marşında;

Celbiredi erkindiktin celegi, dizesi bunun açık bir ifadesidir.

Türk İstiklâl Marşı'nda;

Bayrak doğrudan doğruya hürriyetseverlik karakterine bağlıdır. Çünkü bayrak mensubu olduğu milletin hürriyet, istiklâl, kimlik ve kişiliğinin sembolü; söz konusu karakter ve değerlerin müşahhas ifadesidir. İstiklâl Marşı'nın birinci, ikinci ve onuncu dörtlükleri neredeyse tamamen bayrağa ayrılmıştır. "Al sancak", "Yıldız", "Hilâl", "Bayrak" kelimeleriyle karşılanmıştır.

"Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak"

"Çatma kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl"

"Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl"

"Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet"

V. **Tarih.** Ecdadımızın vatan uğruna mücadelesi, bize bıraktıkları miras, onların bilim ve hayat tecrübesini şekillendirmiştir:

Kırgız.: *Bizge cetken ata saltın, murasın,*

Iyık saktap urpaktarga bereli.

...Sansız kılım Ala-Toosun mekendep,

Saktap kaldı bizdin ata-babalar.

Türk: *Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım...* demektedir.

VI. **Barış.** Vatanı barışın koruyucusu, bekçisi olarak niteler ve bu özelliğın her daim devam etmesini diler.

Özbek.: *Istiqlol mash'ali, tinchlik posboni,
Haqsevar, ona yurt, mangu bo'l obod!*

Azerbaycan.: *Gardaşdyr tireler, amandyr iller...*

Kazak.: *Altın kün aspanı,
Altın dän dalası...*

Kırgız.: ... *Beykuttuktu beret kırgız cerine.*

VII. **Din/Maneviyat/Müslümanlık.** Türk Dünyası mensubu halkların önemli bölümü Müslümandır. Dolayısıyla İslam dini Türk halklarının temel değerlerinden biridir. Türk İstiklâl Marşı'ndaki "Hakk, Hudâ, İlâhî, Arş, îmân, cennet, şehit, şühedâ, şehâdet, mâbed, ezan, ruh, din" kelimeleri güçlü bir dinî atmosfer oluşturmaktadır. Düşman savaşın maddi gücü durumundaki silah ve teçhizat bakımından üstün, Türk milleti ise inanç ve iman bakımından üstündür ve göğsü iman doludur. Dikkatleri çeken diğer husus ise şehitlerin arzularıdır. Şehitlerin Allah'tan isteğı şudur: Mabet ve mukaddeslere düşman eli uzanmasın, İslam dininin sembolü olan ezan sesi ebediyete kadar bu yurdun semalarından silinmesin. Eğer şehitlerin bu arzuları gerçekleşirse sevinç ve mutluluktan mezar taşları büyük bir coşku ile Allah'a binlerce şükür secdesine kapanacak, her bir yarasından kanlar boşanan cesetleri yerden mücerret bir ruh gibi fıskıracak ve başları Arş'a değecektir.

"Doğacaktır sana va'ad ettiğı günler Hakk'ın...

Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın."

"Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl"

"Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli

Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli."

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:

Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!

Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli

Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

*O zaman vecd ile bin secde eder –varsa- taşım;
Her cerîhamdan, ilâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na’şım;
O zaman yükselerek Arş’a değer, belki başım.*

VIII. **Millet/Ulus. Türk Milleti, Kırgız Eli.** Türk İstiklâl Marşı’nda yedi defa ben, altı defa sen zamiri tekrar edilir. Buradaki “ben” ve “sen” zamirleri şairin kendisi veya bir başkası değildir, bizzat Türk milletinin kendisidir. Bunlara dört defa tekrar edilen millet iki defa zikredilen ırk kelimelerini de eklemek gerekir.

*“Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!”*

Kırgız millî marşında;

*Ak möngülüü aska, zoolor talaalar,
Elbizdin canı menen barabar.
Algalay ber, kırgız el,
Azattıktın colunda.
Örkündöy ber, ösö ber,
Öz tagdırın kolunda.*

Çokluk I. şahıs, teklik III. şahıs ve sen zamiri ile Kırgız halkının kendisini anlatmaktadır.

IX. **Kahramanlık.** Cesur, korkusuz, mücadelecı olmayan bir milletin dünyada hür kalması mümkün değildir. Bunun için de kahraman olmak gerekir. Türk Dünyası hürriyet, bayrak, İstiklâl, din ve vatan gibi değerlere bedellerini ödeyerek sahip olmuştur. Bu değerler uğruna gözünü kırpmadan ölüme gidebilir; işte bu sebeple Türk halkları kahramandırlar. Bu şuuru Türk millî marşında açıkça görebilmekteyiz. Türk İstiklâl Marşı’nın üçüncü ve dördüncü dörtlükleri başta olmak üzere neredeyse tamamındaki açık meydan okuyuş ve haykırışlar kahramanlık ve korkusuzluk vasıflarının tezahürüdür.

Türk İstiklâl Marşı, ilhamını Türk milletinin duygu, heyecan ve isyanlarından alarak en karanlık günlerde ruhlara bir ışık olmuş; millete şevk, iman ve güç vermiş bir şiir âbidesidir.

Kırgız ve Türk Millî Marşlarının Karşılaştırmalı Tahlihi/Sonuç

Türk millî marşını kaleme alan Mehmet Âkif Ersoy döneminin ve hatta Türk edebiyatının en büyük şairlerinden biridir. Daha da önemlisi Türk milletinin bağımsızlık yolunda vermiş olduğu çetin mücadeleye bizzat katılmış ve geniş halk kitlelerini bu kutlu mücadeleye katılmaları için birçok defa vaazlar vermiş, cephedeki askerleri yüreklendiren millî/manevî hassasiyeti çok yüksek şiirler kaleme almıştır. Türk milletinin var olma mücadelesine katkı verdiği zamanlarda Âkif halka güvenmekte ve ona bağımsızlık ruhu aşlamak için çalışmaktadır. Mehmet Âkif Ersoy, İstiklâl Marşı'nı "kahraman Türk ordusu"na ithaf etmiştir. Onu eseri Safahat'a almamıştır. Ayrıca Âkif, yarışma sonunda verilecek olan 500 lirayı Maarif Vekâletinin ısrarı ve zorlamaları üzerine almış ancak fakir çocuk ve kadınlara örgü öğretmek için kurulan Dârülmesaî'ye vermiştir. Hâlbuki bu sıralarda Âkif'in bir paltosu bile yoktur. Aşırı soğuk ve yağmurlu günlerde arkadaşının paltosunu ödünç almaktadır. Böylesi zor hayat şartları altında yaşamasına rağmen iman dolu kalbi hiçbir zaman yılmaz. Elbette Türk halkının var olma mücadelesi verdiği yıllarda böylesi büyük bir şairin gönül dünyasında beliren unsurlar dönemin genel atmosferine göre şekillenecektir. Nitekim öyle de olmuştur. İstiklâl Marşı iki ana temel üzerine oturur. Birincisi Türk milleti, onun vatani, istiklâli, dini ve bayrağının düşman saldırısı karşısındaki tavrı ve bunun millet için doğurduğu ciddi endişe. İkincisi ise bu endişeye mahal olmadığı. Metin bu iki ana eksen üzerinde doğup gelişmiştir. Muhtevanın iç birimlerini ise Türk milletinin hürriyet, istiklâl, din, vatan, bayrak, hürriyetseverlik, imanlık/Hakk'a inanmak, vatanseverlik, kahramanlık oluşturur. Ayrıca düşmanın nitelikleri olan alçaklık, hayasızlık, medeni yetsizlik, çılgınlık, maddi olarak güçlü olma gibi unsurlar oluşturur.

İstiklâl Marşı, Türk milletinin duyduğu endişenin yersiz olduğunu adeta haykıran "Korkma!" emriyle başlar. Buradaki "Korkmak" fiili birinci anlamında kullanılmaz, buradaki "Korkma!" endişe etme, kaygılanma anlamında kullanılmaktadır. Türk milletinin o zor günlerde büyük bir endişe içinde olduğunu sezdirirken, bu denli bir endişeye lüzum olmadığını vurgulamaktadır. Endişeye sebep olan nedir? Endişe; "alçaklar"ın, "hayasızca akın"larıyla vatani işgal edebileceği, iman dolu göğüslerin boğulabileceği, kutsal değerlere "nâ-mahrem" ellerin uzanabileceği, ezanların susturulabileceği, vatanın semalarında dalgalanan bayrağın gönderinden indirilebileceği ve istiklâline son verilen Türk milletine esaret zincirinin vurulabileceği endişesidir.

Mehmet Âkif'e göre bu yurdun üstünde yaşayan en son Türk ferdi vatani ve bayrağı uğruna şehit olmadıkça, ufuklarındaki al sancak dalgalanmaya devam edecektir. Türk İstiklâl Marşı'nın yazıldığı ortam kadar onu kaleme alan büyük şairin toplumdaki konumu ve şairin dünyaya bakışı da unsurların çeşitliliği bakımından önemli bir role sahiptir. İstiklâl Marşı'nın içerisinde bulunan unsurlar dönemin atmosferinden kaynaklandığı gibi bu unsurlar şairin gözlemlediği veya değer verdiği unsurlar olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple Türk millî marşının içindeki millî ve manevî unsurların, hürriyet, kahramanlık, din gibi kavramların daha çok karşımıza çıktığını görüyoruz.

Kırgız millî marşı 18 Aralık 1992 tarihinde Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneş'i tarafından alınan kararla kabul edilmiştir. Marş'ın söz yazarları C. Sadıkov ve Ş. Kuluyev'dir. Bu iki şair dönemin en büyük şairleri veya edebiyatçıları arasında yer almaz. Kırgızistan Cumhuriyetinin bağımsızlığını kazandığı dönemlerdeki sosyo-ekonomik ve tarihi şartlar ile Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurulması dönemindeki şartlar elbette farklıdır. Bu sebeple dönemsel farklılıklar iki ülkenin millî marşlarına da yansımaktadır. Kırgız millî marşında kazanılan bağımsızlığa özel vurgu yapıldığı dikkatleri çeker. Atalarımızın geçmişten günümüze halkımızı koruduğu ve bugünlere gelebildiğine vurgu yapılır. Sovyetlerin yıkılması yeni ortaya çıkan dünya düzeninde Kırgızistan'ın bağımsız bir devlet olarak gelişim göstermesine yapılan vurgu «*Örkündöy ber, ösö ber*» satırlarıyla yapılır. Zira bu artık sadece ve sadece Kırgız halkının kendi elindedir ki bu vurgu hemen alt satırdaki «*Öz tagdırın kolunda*» dizesiyle dile getirilir. Kazanılan bağımsızlığın geçmişten beri Kırgız halkının ümidi olduğu, halkın bunu yıllarca arzuladığı «*Atkarılıp eldin ümüt tilegi, Celbiredi erkindiktin celegi*» satırlarından anlaşılmaktadır. Öte yandan atalardan kalan mirasın gelecek nesillere mutlaka aktarılması gerekmektedir. Millî marşın şairleri bunu «*Bizge cetken ata saltın, murasın, lyık saktap urpaktarga bereli*» dizeleriyle dile getirirler.

Kayıрма yani nakarat kısmında vurgu yapılan unsur bağımsız Kırgız devletinin yeni yüzyılda gelişmesi gerektiği ve bunun kendi elinde olduğudur. Şairler Kırgız halkına, Kırgız devletine «*Algalay ber, kırgız el, Azattıktın colunda. Örkündöy ber, ösö ber, Öz tagdırın kolunda*» dizeleriyle seslenirler. Kırgız devleti özgürlüğün vereceği imkanlarla, yeni dünya düzeni içindeki imkanları iyi değerlendirerek, eğer isterse, gelişip büyük bir devlet olabilir. Kırgız millî marşı yazıldığı dönemin sosyo-ekonomik, siyasî ve kültürel atmosferine uygundur. O dönemde devletin ve halkın en çok ihtiyaç duyduğu ve duyacağı unsurlara vurgular yapılmış, bununla birlikte geçmiş, Atalar, Kırgız kültürü ve mirasının da önemine değinilmiş ve

tüm bu kutsal değerlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılması gerektiği dile getirilmiştir. Kırgız millî marşı ile Türk millî marşı arasındaki benzerlikleri elbette ortak kültürümüze ve kardeşliğimize bağlamalıyız, öte yandan iki marş arasındaki farklılıkların sebeplerini ise yazıldıkları dönemin şartları ve bu metinleri kaleme alan şairlerin gerek dünya algısı, gerekse edebî ustalıklarında arayabiliriz.

Türkiye Cumhuriyeti ve Kırgız Cumhuriyeti İstiklâl Marşlarında aşağıdaki anlamsal farklılıkları gösterebiliriz:

- *Kırgız Cumhuriyeti İstiklâl Marşı'nda* 1) çoğul "biz" kavramı, genelleme hakimdir; 2) büyük dağları yüceltir.
- *Türkiye Cumhuriyeti İstiklâl Marşı'nda* a) Türk Milleti, b) Hürriyetseverlik /Hürriyet / İstiklâl, c) Bayrak, d) Müslümanlık/ Din, e) Vatanseverlik /Vatan ve f) Kahramanlık unsurları gözlemlenir.

Türk devletlerinin İstiklâl Marşlarında şu evrensellik görülür:

- Tüm Türk halklarının karakteristik özelliği olan vatan sevgisi: onun için özveri ve cesaretin anlamıdır. Hemen hemen tüm marşlarda bu anlam baskındır ve marşın özünü oluşturur.
- Özgürlüğün anlamı: Her vatansever, kendi ülkesinin egemenlik, bağımsızlık ve özgürlük bayrağının altında yaşamak ister. Vatanseverlikle birlikte bu kavram ana anlamlardan biridir.
- Dostluk ve uyumun anlamı. Dostluğun olduğu yerde uyum vardır ve uyumun olduğu yerde refah vardır. Türk halkları her zaman dostluğa değer vermiştir.
- Hemen hemen tüm marşlar "Atalarımız" der. Bu da Türk insanının tarihe, atalarına, kardeşliğe ve aileye büyük önem verdiğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

Akobirov, S. F. Ve Mihaylov, G. N. (Edt.) (1988). Uzbekça-Rusça lugat. Taşkent.

Baskakov, N. A., Karriev, B. A. Ve Hamzaev M. Y. (Edt.) (1968). Turkmensko-Russkiy slovar. Moskva.

Çetişli, I. (2010). Metin Tahlillerine Giriş/1, Akçağ, Ankara.

- Düzdağ, M. E. (2000). Mehmed Âkif Hakkında Araştırmalar, İstanbul. I, 115-137.
- Əliyev, İ. Ve Məhərrəmov. E. (2008). Azərbaycan Respublikasının Dövlət Rəmzləri. — Bakı: Nurlan.
- Kocaman, İhsan (1939) Bayrak Sancak Millî Marş. İstanbul 1939. (Kenan Basımevi)
- Köşker, M. (2014). Ulusal marşların söz ve müzik olarak incelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans tezi, Ankara.
- Önal, G. F. (2017). “Ortadoğu Ülkeleri Millî Marşlarının Söz ve Müzik Biçimi Açısından İncelenmesi”, Ulakbilge, 5 (9), s.153-177.
- Parlak Kalkan, G. (2021). İstiklâl Marşı'nın anlaşılma düzeyinin tespitine yönelik betimsel bir çalışma (Lise ve üniversite öğrencileri örneği). Ana Dili Eğitimi Dergisi, 9(4), 1102-1127.
- Musaoğlu, M. Ve Kirişçioğlu, F. (Türkiye) (2014). “Türk Cumhuriyetleri Millî Marşlarının Kavramsal, Semiyotik ve Lengüistik Tahliline Dair Deneme”, Azerbaycan Millî Elmler Akademiyası - Türkologiya, Beynelhalk Elmi Jurnal, No: 1, Baskı 1, s.21-34, Bakı.
- Üngör, E. (1965). Türk marşları. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, — C. 325. — 332 c.
- Tay, B . Ve Nalçacı, A. (2020). İstiklâl Marşımızda değerler. Değerler Eğitimi Dergisi,18 (40), s.243-275.
- Tepebaşı, Fatih (2005) Kullanımlık Metin Türü Olarak Ulusal Marş Kavramı ve İşlevleri Yıl 2005, Cilt , Sayı 17, 383 - 393
- Yılmaz S. (2020). İstiklâl Marşı'nın tahlili ve diğer devlet marşlarıyla mukayesesi ss. 9-19 İstiklâl Marşı'nın kabulünün 100. Yılı anısına Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu Bildiriler Kitabı (Ed. Ş. Arık, E. Işık), Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınları.

Bu içerik Marka Belgesi altında telif hakları ile korunmaktadır. Kaynak gösterilmesi, bağlantı verilmesi ve (varsa) müellifinin/yazarının adı ile unvanının aynı şekilde belirtilmesi şartı ile kısmen alıntı yapılabilir. Bu şartlar yerine getirildiğinde ayrıca izin almaya gerek yoktur. Ancak içeriğin tamamı kullanılacaksa TASAM'dan kesinlikle yazılı izin alınması gerekmektedir.

ÖZGEÇMİŞ

Burul SAGINBAYEVA 02.03.1956 tarihinde Oş bölgesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini bu bölgede tamamladıktan sonra 1972'de Oş Millî Pedagoji Enstitüsü Filoloji Fakültesi Kırgız Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu.

1999'da "Türk ve Kırgız dillerinin karşılaştırmalı morfolojisinin temelleri" konulu tezini savundu. 2008 yılında "Kırgız ve Türk dillerinde fiillerin yapısal ve işlevsel karşılaştırılması" konulu doktora tezini savundu.

1976-1978 yılları arasında İ.Arabaev Kırgız Millî Pedagoji Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde çalıştı. 1998'den itibaren Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesinde öğretim üyesi (Doç. Dr. 2008), 2011 yılından itibaren Kırgız-Türk Manas Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü Başkanı olarak görev yapmaktadır.

'Türk dillerinde morfolojik paradigma' (2005), *'Türk ve Kırgız dillerinin karşılaştırmalı morfolojisi'* (2014), *'Kırgız dilinin işlevsel grameri'* (2017), *'Kırgız ve Türk dillerinde fiillerin işlevsel tipolojisi'* (2019) gibi kitaplarının yanı sıra bilimsel makaleleri, kitap bölümleri ve uluslararası sempozyumlarda sunulmuş bildirileri vardır.

2017'de Türk Diline Üstün Hizmet (TC Başkanlığı Özel Ödülü) ödülüne ve Kırgızistan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı "Eğitimde Mükemmellik" madalyası (2007), Devlet Dili Öğretiminin En İyi Usulları Belgesi (Kırgızistan Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanlığına bağlı Ulusal Dil Komisyonu) (2006), Kırgız Diline Üstün Hizmet Ödülü (KC Cumhurbaşkanlığına bağlı Resmi Dil Ulusal Komitesi) (1991) gibi ödüllere layık görülmüştür.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek,

Kırgızistan. burul.saginbayeva@manas.edu.kg, Tel.: +996558805580